

áldozattal – tartotta össze a zsidókat a diaszporában, és nagy szerepet játszott fennmaradásukban a századokon keresztül. Ha valaki egyszer átélte egy hívő zsidó család szombati étkezését, az megérezte ezeknek az ősrégi rítusoknak az erejét is – a házi liturgia szépségét, amely felejtethetetlen erejű emlékeket teremt. Jó lenne, ha kilépnénk formátlanságunkból, és újból tanulnánk ebből: A vasárnaphoz hozzá kellene tartoznia mindig egy ünnepien megrendezett, vallásos jellegű étkezésnek az eukarisztikus közösség kicsengéseként. Éppen a vallásos megformálás, a minden jó Adományozójához való hálás odafordulás lesz a legbiztosabb ellensúlyozója az értelmetlen torkig-lakásnak, amely nem ritkán kísérlet a lelki éhség és lelki üresség pótlására.

Nazianzi Szt. Gergely 4. századi kis-ázsiai püspök kb. 374-ben a következőket íratta édesanyja sírkövére: „Minden szavad és tettet támpontja az Úr napja volt, anyám. Szomorkodva hordtad a szenvedés teljes súlyát, csak az ünnepnapok emeltek ki belőle. Az Isten háza volt számodra az öröm és szenvedés tanúja.” Ezek a megragadó szavakon keresztül nemcsak egy rendíthetetlen hitű asszony képe válik láthatóvá a századokon át; azt is meg lehet érezni belőlük, hogy az emlékek mekkora erejét adta családjának, és milyen erős alapot teremtett a halálon túl is számukra. A vasárnap ünneplésétől függ korunk alakulása. Jövőnknek – az egyesek, a család, a társadalom jövőjének – szempontjából döntő jelentőségű a vasárnap újrafelfedezése. Működjünk össze valamennyien, hogy a vasárnap megint igazán vasárnap legyen, hogy mi keresztények megint „a vasárnap szellemében élő” emberek legyünk. Ehhez adja nekünk áldását a mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek. Amen.

1981 nagyböjti érseki körlevél. Rövidítve.

Teleki Béla

A VASÁRNAP MEGSZENTELÉSÉNEK ÖRÖME

I. A vasárnap a hívek életében

„Az ember Istenre rendelt lény” – mondotta Vallomásaiban szent Ágoston. Istenre irányulása jelen van bölcsőjétől napjainkig. Már a ősember barlangjában megjelenik az ima és az istenségeknek bemutatott áldozat. Kapcsolatot keres az Istennel temetkezési szokásaival is. Az ima és az áldozat úgy hat az ember fejlődésében, mint természetes, veleszületett vallásosságának tanújele és lehetőségeinek záloga. Korunk embere is igényli a vallásosságot. Sokszor ez ugyan az elfojtás áldozata, ami azután kerülő utakon és zavaros formákban (jóslások: kávé, horoszkóp...; „védelmező jelek”: patkó, báb...) érvényesül.

A velünk született vallásos igény és a hét napos biológiai ritmusunk mellett a vasárnap megszentelésének fő indítékai: Krisztus vasárnap támadt fel (Jn

20,1), ekkor jelent meg tanítványainak (Jn 20,19), Tamás hitelenségét is vasárnap orvosolja. A Szentlélek eljövetele is erre a napra esik (ApCsel 2,1). A vasárnapot már az apostolok „az Úr napjának” nevezik (Jel 1,10), a szentmisét pedig „kenyértörésnek” (ApCsel 2,42-46).

1. A vasárnap megszentelése a megtérőknél

Tizenkét konvertita életét tanulmányoztam át a *Why I became a Catholic* (Miért lettem katolikus – Indiana, 1953) c. könyvben. Hetük megtérését a katolikus egyházban gyakorlatban lévő ünneplésmód, s ennek lelke, a szentmise sugallta és segítette.

Cronor Franklin Graves-nek mindig sokat jelentett az istentisztelet. Az episzkopális templomban ministrált is annak idején. Tanulmányai közben rádöbrent az Oltáriszentség valóságára, és elhatározta, hogy katolikus pap lesz. Közben nővére és bátyja is megtér. Újmiséje utáni megkeresztelhetette apját és anyját. Misét mondott értük, és ajkukra helyezhette az élő Krisztust. „Ezzel – mondja – még közelebb kerültem családomhoz.”

Hasonló tapasztalattal rendelkezik Rudolf M. Lippert asztronómus is, aki negyven éve keresés után katolizált. Legnagyobb boldogsága: „Krisztussal egyesülhetek a szentáldozásban, ... legnagyobb örömöm, szolgálni a szentmisénél. Amikor az oltárnál térdelek, közel az Úrhoz a szentségházban, teljesen otthon érzem magam.”

William L. Brant prédikátor így fejezi be, megtérése után, a katolikus egyházban kapott javak felsorolását: „Mindennél kedvesebb az én Uramnak és Üdvözítőmnek, Jézus Krisztusnak jelenléte az Oltáriszentségben. Semmilyen más vallás nem adhatja meg nekem azt a kiváltságot, hogy részt vegyek a szentmise bemutatásában.”

Arthur B. Klyber zsidó tiszt katolizálása is a szentmisével kezdődik. Néze-lődve tért be barátjával egy templomba. Végigcsodálta a nagymisét. Úgy érezte, hogy az evangéliumból éppen hozzá szól Krisztus.

Cora Stevens konvertita alapélménye is a vasárnaphoz fűződik. Egyetemista barátinjét kísérte el a misére. Magával ragadta a templom áhítatos csendje, a prédikáció tartalma és Krisztus valóságos jelenléte az oltáron.

Charles W. Albright-ra sorsdöntő hatással volt az ismerősök példája, akik tudták, mit jelent a vasárnap és központi cselekménye, a mise.

Rollins E. Lampertet örök hűségre sarkallta a katolikus egyházhoz az a tény, hogy „a szentmisék során az év folyamán szemem elé kerültek az összes keresztény igazságok”.

2. Keresztény fiatalok vasárnapja

Előző tanulmányaim már mutatták, hogy a hívő fiatalok különösen szeretik a vasárnapot. A szentmise, munkaszünet és baráti találkozás vonzza őket. Jelenlétekeny hányaduk aktívabb szeretne lenni a misén, több részt kívánna az

igeliturgiában is. — Az idén újabb kérdőívet osztottam ki, Kanadában. Eszerint legfontosabb vasárnapi tevékenységük a „vasárnapi szentmisén való részvétel” (87 %). A második helyet a baráti összejövetel kapta (53 %). Fontos szerep jut még az olvasásnak (30 %) és a zenének (20 %). A 14 évesekre jellemző a tévézés, esetenként „éjjel–nappal”.

Vasárnapi örömeik forrása, hogy „nincs iskola” (60 %), pihenhetnek odahaza (47 %) és együtt lehetnek barátaikkal (20 %). Öröndetes tény, hogy „Is-tennel találkozhatnak”, „együtt lehet a család”, és „többet gondolkodhatnak” (7 %). Kedves nekik a szentmise, az önmagukkal való törődés, a kimenő és a munkaszünet.

A szentmise jobban megismerteti Istent és fejleszti vallásosságukat (30 %), örömet ad (20 %), lehetőséget nyújt önmaguk megjavítására (20 %), csöndet és békét biztosít, és belső erővel tölt el (10 %). A szentmise „segít a problémák megoldásában”, benne „Jézus jön hozzánk”.

Minden szentmisén részt vesz a kérdezettek 60 %-a, szinte minden vasárnap jár 13 %, gyakran 23 %. A misén egyformán tetszik nekik a prédikáció és a baráti találkozás (23 %), majd a ministrálás és a jó hangulat papok és hívek között (10 %). Kifogásolják viszont az érthetetlen, hosszú prédikációt (30 %), a hosszú misét (13 %), a sok állást. Unják a hosszú éneket, az unalmas papot, a térdelést.

Ifjúságunk, mint világszerte, nagy lelkesedéssel vesz részt ifjúsági szentmisén. Százával és ezrével vannak jelen, hisz hozzájuk szabott a zene, édes a fiatalok társasága, megfelelő az ilyen találkozók stílusa. Ilyenkor látszik, hogy fiataljaink az öröm és a remény, a vasárnap emberei. A szentmise különösen hordozza az örömhírt.

3. Vasárnap a felnőttek életében

Nem célunk kimerítő osztályozást adni a keresztényekről. Mégis különbséget kell tennünk a hagyományos jellegű vidéken és az elvárosiasodott környezetben élők között. Az első vasárnapjából nem hiányozhatik a szentmise. Együtt a család, a nap egy részét rokonok és barátok látogatásával töltik. Az utóbbiak inkább hétvégén mennek el misére, s vasárnapjukat kirándulás és sport tölti ki. Esetenként kerti munkát végeznek.

A rendszeresen templomba járók egy részét az érett vallásosság vezeti. Mások kötelességtudásból, ismét mások csak szokásból szentelik meg a vasárnapot. Mindezeknek a szentmise örömet, nyugalmat ad, és színezi életüket. A munkaszünet pihenteti testüket és lelküket.

A felnőtt keresztények jelentékeny része hiányosan ünnepli a vasárnapot. El-elmarad a szentmise, s közbe-közbe dolgoznak is. Egyesek egészen jószándékúak, de kénytelenek hiányosan ünnepelni: a betegápolás vagy valami elkerülhetetlen munka zökkenti ki őket a vasárnap ritmusából. Sokkal többen vannak azok, akik fogyatékos vallási tudatból járnak így el. Mondhatnánk: hitük megrekedt, vagy már a közömbösség szakadékának szélén állnak.

A megkereszteltek sokasága csak ritkán ünnepli a vasárnapot keresztény módra. Rendszerint azért, mert hitük gyenge. Sokszor már egyes lényeges hititkokat sem fogadnak el, mint pl. az örök életet. Gyakran csak szüleiket követik: Apám is csak karácsonykor ment misére – hangoztatják.

Azoknál is találhatunk komoly istenhitet, akik soha nem járnak szentmisére, akik számára a vasárnap egy a többi nap között. Egyesek azzal mentegetik magukat, hogy a „templomba azok járnak, akik behunyják szemüket a valós élet előtt; vannak ugyan kivételek, mint pl. a kalkuttai Teréz anya”. – Elfelejtik, hogy a vasárnap megünneplése, különösen a szentmise, neveli a „Teréz anyát” minden egyházköziségben.

II. A vasárnap lényege

1. A vasárnap az Úr napja

„A vasárnap – hangsúlyozza a Zsinat – minden ünnepnap őse, ezért a hívek buzgó figyelmébe kell ajánlani, és sürgetni, hogy ez a nap az öröm és a munkától való pihenés napja is legyen.” „Ezt a napot, a vasárnapot, joggal nevezzük az Úr napjának. E napon ugyanis Isten igéjének meghallgatásával és az eukarisztiában részesedve megemlékezünk az Úr Jézus szenvedéséről, feltámadásáról és dicsőségéről. Hálát adunk Istennek, aki minket „élő reményre szült újjá Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által” (SC 106). A szentmisében az Úr szeretetéről bizonyosodunk meg, aki „fömládozta magát, mert önmaga akarta” (Iz 53,7). Az Apostol így mondja ezt: „Krisztus szeretete egyházát, és feláldozta magát érte” (Ef 5,26). Jézus is erre utal: „Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért” (Jn 15,13). Így a szentmise találkozás, hálaadás és az Atya jóságának jele, ezért a boldogság záloga. Az élet legkülönbözőbb eseményeiben, de különösen az ígéhirdetésben és az áldozatban ráismerünk az Istenre. A szentmisében találkozunk Jézussal, amikor halljuk szavát, s halálát és feltámadását ünnepeljük. Ugyanakkor a testvéri közösség is jelenvalóvá teszi az Urat, hisz maga mondta: Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevében, ott vagyok közöttük. – Az Úrral való találkozáshoz szükséges a vasárnap csöndje, a munkaszünet.

2. A vasárnap a személy napja

Személyes vallásos életünk kezdődik és megerősödik az Isten által az Egyházban igazolt találkozással az ígéhirdetésben és a szentségekben. Így a vasárnap ünneplésével élményekben gazdagodunk, amelyek forrása és ébrentartója, Isten után, a hívek közössége. Éppen ezért a vallás és a vallásos ünneplés is az egyén és a közösség ügye. A vasárnap ünneplésével egyszersmind aktívan bekapcsolódunk az apostoli hagyományba; az őskeresztények és a kétezer éves egyház szellemét szívjuk magunkba. Ezért a pihenés, szentmise, szentgyónás és szentáldozás pszichológiai támasz is az életben, megvéd

a lelki betegségekől, biztosítja lelki egyensúlyunkat. A lelki bajok megelőzésében nagy szerepe van az egymás iránti szeretet és figyelmesség gyakorlásának és a Gondviselésbe vetett bizalomnak.

Azt sem téveszthetjük szem elől, hogy a munkaszünet és a szentmise „terápiás hatású” is. „Az egyéniség pozitív támogatást és figyelmességet kap, ugyanazt a nyíltságot, amit maga is gyakorol, az alázatosság és segítőkészség lelkületét azoktól, akikkel a misén találkozik. Olyan légkör ez, amelyben az egyed tényleg megvalósíthatja minden lehetőségét” ... A templomban a fejletlen gyermek, a bizonytalan ifjú, a depressziós középkorú és az idősek is biztonságban, Isten kezében érezhetik magukat (H. Hass: Mental Illness, St. Louis, 1966).

Ne legyen az sem kifogás, hogy „nem találok olyan közösséget, amelyik egyéniségemet gazdagítaná: a hívek irigyek, a pap összecsapja a misét”. A közösséget alakítani kell, s ebben mindannyiunknak részt kell venni. Azt se feledjük, hogy jobb valamivel is gyarapodni, mint elmaradni az ünneplő közösségtől és elszegényedni.

3. A vasárnap a család, a közösség és testvéri találkozás napja

Vasárnap az a nap, amikor együtt van a család és ünnepel. A szülőkkal lenni, velük menni a misére, együtt áldozni, kirándulni ... , a gyermekek számára maradandó és éltető öröm. A felnőttet is melegséggel tölti el az együttlét és a közös cselekvés. A vasárnap ünneplése kivédi a házasság, a mindennapi munka és az emberekkel való kapcsolataink stresszhelyezeteit.

A liturgia találkozás az Istennel a közösségben. Krisztussal együtt imádjuk az Atyát, megtaláljuk Istent az Egyházban, a testvérekkel és a testvérekben. Ezért kötik a zsinati atyák a lelkünkre, „hogy a közösség tudata élő legyen, és különösen a vasárnapi mise együttes megünneplésében mutatkozzék meg”. Közösségre lépek az egyházközség hívő népével és az egész világon ünneplő közösségekkel. Az egész világegyházzal együtt imádkozunk. Az eukarisztia tehát nemcsak Krisztussal való egységünket teremti meg: jelzi és megvalósítja az emberi közösséget is. Mint ahogy sok búzaszemből lesz az egy kenyér, ostya, így a sokféle ember – különösen akik áldoznak – összeforr Krisztusban. Emellett egymást erősítik a hitben, reményben és a keresztyén örömben. A szentmise az egymást támogató közössége. Azoknak a társasága, akik szeretik egymást.

III. A vasárnap valláspedagógiai lehetőségei

1. Vasárnapi méltóságunk

A szentmise nemcsak azért fontos, mert benne Krisztus lesz jelen számunkra és válik áldozattá értünk, hanem azért is, mert általa az Isten pedagógiai áramkörébe jutunk: jobban Isten népévé leszünk, fejlődik küldetés tudatunk a

világ javára, erősödünk a jóra, egygyé forrunk az egy kenyér közösségében. A Szentírás szavai, az igehirdetés és a közös tanúságtétel által növekszünk a hitben, s ennek következtében jobban ráhangolódunk Istenre. Isten adja magát nekünk, s mi is mindjobban neki szenteljük magunkat, egyesülünk Krisztussal, megüljük szövetségi lakomáját, és megújítjuk szövetségünket az egész hétre, erőt gyűjtünk a mindennapi életre. Az év folyamán beleéljük magunkat Krisztus életének eseményeibe, együtt érzünk az egyházzal, kifejezzük belső élményeinket és szeretetünket. Isten népének közösségi eseményében pszichikailag is megerősödünk, s a társadalom erkölcsi alapjává és reményévé leszünk.

A keresztyén nem azért szenteli meg a vasárnapot, mert „muszáj”. Inkább azért, mert szereti Krisztust. Krisztus erősít a szentmisében és a szentáldozásban. Ünnepelünk, mert követni akarjuk Krisztust dicsőségéig – bár tudjuk, hogy követése, a keresztyén élet, kemény munkát is jelent. Egyházához akarunk tartozni, ez pedig eukarisztikus, szentmisére gyűlő közösség. Szentmise nélkül nincs keresztyén közösség. Amikor valaki azt kérdezi: kell-e minden vasárnap szentmisére menni, mintha azt kérdeznék: szükségem van-e levegőre?

A keresztyén hajtőereje egyébként sem lehet a külső törvény, a parancs. Belső törvényünk van: az Isten és az ember iránti szeretet (Mt 22,34-40). Minket az jellemez, hogy haladunk Isten felé. Ezért ha vasárnap foglalt lennék, még inkább rászorulok a szentmisére és a testvéri közösségre, nehogy hitem meggyengüljön vagy elveszen. Törekednem kell tehát, hogy legalább más napon, pl. szombat este jussak el körükbe. Ha pedig betegség tart távol a vasárnapi szentmisétől, odahaza mondom el a miseimákat, elmélkedem át az olvasmányokat, evangéliumot. – Mindenesetre szenteljünk több időt vasárnaponként családunknak, a közös imának, szentírásolvasásnak.

A testi-lelki pihenés is segít, hogy gondolatainkat és cselekedeteinket jobban Istenre irányítsuk, hitünket megvalljuk, a közösséget szolgáljuk. Érzékenyebbé tesz mások szükségéi iránt, lelki megnyugvást, sőt gyógyulást eredményezhet. A pihenés segít, hogy megteremtsük az összhangot a munkás élet és a vallásos élet között. Erőkészletet biztosít saját magunk és környezetünk javára. Nem leszünk a munka rabszolgái. A pihenés aktív lehet: a fizikai munkát végzők nyugszanak, a szellemi munkában fáradozók többet mozognak a szabadban. Úgy látszik, antropológiai, biológiai és pszichológiai felépítettségünk-ből kifolyólag is szükséges a hét napos ritmus. A francia forradalom tíz napos munkabeosztása csődöt mondott. A vasárnap helyes megünneplése tehát emberi méltóságunkat szolgálja. Az ivás, a kicsapongás, a bűnös szórakozás, az örökké robotolás következményei pedig, a családi krízisek mellett, a hétfői munka gyenge minősége és az aránylag nagyszámú baleset.

2. Néhány gyakorlati szempont

A vasárnap megszentelése érlel minket az örök életre, amely már a földön kezdődik. Krisztus a keresztségében meghívott bennünket, majd minden vásár-

nap és ünnepnap újra cseng toborzója. Mire hív? Bensőséges barátságra, arra, hogy kövessük őt szóban és tettben, szenvedésen és halálon át a feltámadásba. Királyi papságra hív (1Pét 2,4-10), hogy legyünk önmagunk és mások üdvösségének apostolai, papjai és prófétái. Válaszunk a minél tökéletesebb bekapcsolódás az istentiszteletbe, tanúságtétel az evangélium mellett és élet a szeretetben. Így vasárnaponként Isten megdicsőít minket, belenövünk dicsőségébe.

A közösség bekapcsolódása a szentmisébe több módon lehetséges. Mindenki számára nyitva állnak a válaszok, az énekek, a megfelelő testtartás (állás, ülés, térdelés). Egyesek külön cselekményekkel is hozzájárulhatnak: bevezetők és olvasmányok felolvasása, segédkezés az oltárnál, énekvezetés, a felajánlás előkészítése stb. — Egyes helyeken a liturgikus kör tagjai végzik az előkészítést, osztják ki a szerepeket, és segítenek a kiértékelésnél. Különböző lelki igényekkel jönnek híveink a szentmisére, ügyelnünk kell, hogy megtalálhassuk a helyes egyensúlyt. — Utóbbi időkben ismét nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a szentmise imádságos csendjének. Egyrészt ne bombázzuk a jelenlévőket a szavak áradatával, másrészt szófukarok se legyünk. Fejezze ki szentmisénk Isten közelségét és imádatát.

A mai ember gyakran nélkülözi az otthoniasságot. Ezen az úton könnyebben jut el a helyes közösségi, egyházközségi élethez. Paradoxnak látszhat tehát a külön csoportokkal, gyermekekkel, fiatalokkal, szülőkkel, öregekkel, jubilálókkal ünnepelt szentmise, amikor annyira hangsúlyozzuk a teljes egyházközség részvételmét a vasárnapi istentiszteleten. A megoldást a cél és az eszközök viszonyában kereshetjük. Ez vezethet a szemléltető eszközök használatánál is. Főként a gyermek- és ifjúsági miséknél használhatjuk a diavetítést (énekekhez, prédikáció alatt), a dramatizálást (szentírási olvasmányoknál) stb.

A közös ünneplés a testi regenerálódást is szolgálja, ami kiteljesedhet a szorongásmentes együttléttben, az otthonlétben, a kötetlen beszélgetésben, sportban, kirándulásban . . . A szellemi felfrissülésnek szintén sok útja-módja van: társasjátékok, olvasás, zene. A lelki megújulás eszközei lehetnek a meghitt beszélgetés, rokoni vagy baráti látogatás. A szeretetben való megújulást pedig segíti a problémák átbeszélgetése, nagyszülők és betegek felkeresése stb. A családi megújuláshoz a közös családi programok vezethetnek, főként ha közösen tervezzük meg őket. Itt ismét a helyes egyensúly megtalálása lesz a döntő: a pihenés egyik alaptulajdonsága a kötetlenség. Ne váljék tehát a vasárnap „programmá”, amit „teljesíteni” kell.

3. Nevelés a vasárnap megünneplésére

A vasárnap megünneplésére nevelés színtere elsősorban a családi kör. A gyermekeket kiskoruktól neveli az ünnepi légkör és a szülők példája. Ha oda-haza helyesen ünnepelünk, magukba építik a hitgizságokat, mint boldogító, erősítő és fejlesztő valóságokat. Ezért már az egészen kis gyermekeket is vigyük magunkkal a szentmisére, hadd „rendetlenkedjenek”. A szentmisén is

viselkedjenek úgy, mint gyermekek: sétáljanak, kérdezzenek stb. Az áhítatra vonatkozó természetes fogékonyságuk hamarosan szárba szökik. Különösen fontos szerephez jut ennél a nevelésnél a vasárnapra eső ünnepek (húsvét, pünkösöd) otthoni előkészítése és fényes ünneplése a családi körben.

Nagyon természetes, hogy ünneplésre nevel a hitoktató is. Megmagyarázza iskolás gyermekeinknek az ünnepek jelentőségét és jelentését, és felkészíti diákjait is örömteljes ünneplésre. Ezzel megerősíti a családban gyakorolt jó szokásokat, esetleg helyesbíti a hibásakat.

Ugyanezt a célt szolgálhatja a vasárnapi szentbeszéd is. A lelkipásztor a fiatal és felnőtt híveknek egyaránt útmutatást ad arra, hogyan hassa át egész életüket a vasárnap öröme és az örök élet reménye.

Felhasznált és ajánlott irodalom:

O. Semmelroth: Gott und Mensch in Begegnung, Frankfurt a. M., 1958. — Ch. Jones—G. Wainright—E. Yarnold: The Study of Liturgy, New York, 1978. — Boda L.: Erkölcsteológia III, Budapest, 1980. — J. H. Emminghaus: Die Messe. Wesen—Gestalt—Vollzug, Wien, 1976. — J. Steiner: Die Messe mitfeiern, Wien, 1979. — J. Di Giacomo: Questions Young People Ask about Jesus and the Church, Chicago, 1976.

Ruzsik Vilmos

MARILLAC SZENT LUJZA ÉS AZ IRGALMAS NÖVÉREK

Párizsban nemrég egy vaskos kötet jelent meg ezzel a címmel: „Histoire de l'Église par elle-même”: az egyház története, amelynek írója saját maga. Maga Jézus Krisztus egyháza mindennapos életével, évszázados küzdelmeivel, hőseinek, szentjeinek emberfeletti áldozatával és mindenekelőtt kegyelmi életével. Szemlélhetjük, hogyan terjed a Krisztustól hozott evangéliumi láng, a szeretet a világ javára ezeken keresztül az egymást követő századokon át.

De Paul Szent Vince (1581–1660) evangéliumi személyisége uralkodik az egész 17. századon — jegyzi meg Jacques Loew a könyvben. Az igazi katolikus reform hivatott mestere lett Franciaországban és műveinek terjedésével az egész világon. 1619-ben a gályarabok testi-lelki gondozását veszi magára, akiknek nyomorát tapasztalatból ismerte. Elindítja a fiatal papok lelki és szellemi képzését; létrejönnek a szemináriumok, a felszentelendők lelkigyakorlatai és a híres keddi konferenciák, ahol a papok színe-java nyer továbbképzést. 1625-ben a Misszióspapok Társasága (azaristák) Szt. Vincével az élén az egyszerű falusi népnek hirdeti az evangéliumot népmissziókban. 1633-ban kezét a legégetőbb pontra teszi: Az általánossá vált emberi nyomor jankiáltása hangzik mindenünnen, és érzékeny papi szíve belésajdul. Már előbb is, de főleg ebben az évben sikerül mozgósítania a női lélek áldozatkészségének hihetetlenül nagy energiáit a szegények érdekében a szeretet apostolkodására.